

Bíróság neve: Szegedi Ítéltábla

Ügyszám: III.Gf.30.120/2022/6

...

A felperes:

felperes neve (felperes székhelye.)

A felperes meghatalmazott jogi képviselője:

Dr. Ollé György ügyvéd (ügyvéd címe)

Az alperesek:

I. rendű alperes: I. r. alperes neve Kft. (I. r. alperes székhelye)

II. rendű alperes: II. r. alperes neve Kft. (II. r. alperes székhelye)

Az I. rendű alperes meghatalmazott jogi képviselője:

Dr. Répási Gábor ügyvéd (ügyvéd címe)

A II. rendű alperes meghatalmazott jogi képviselője:

Kolozsvári & Waldmann Ügyvédi Iroda (ügyintéző: Kolozsvári Renátó ügyvéd, ügyvédi iroda címe)

A per tárgya:

Szavatossági igényérvényesítés

Az elsőfokú bíróság neve és megfellebbezett határozatának a száma:

Szegedi Törvényszék 7.G.40.088/2020/59.

A fellebbező fél és a fellebbezés sorszáma:

A felperes, 7.G.40.088/2020/64.

Í T É L E T

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, megfellebbezett rendelkezéseit részben, a perköltségviselésre vonatkozóan megváltoztatja, és mellőzi a felperes perköltségviselésre kötelezését.

Kötelezi I. rendű alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 3 646 000 (hárommillió-hatszáznegyvenhatezer) forint, továbbá II. rendű alperest, hogy ugyancsak 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 3 770 000 (hárommillió-hétszázhetvenezer) forint elsőfokú perköltséget.

Kötelezi I. és II. rendű alpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg külön felhívásra az államnak 3 058 000 (hárommillió-ötvennyolcezer) forint első- és másodfokú eljárási illetéket.

Megállapítja, hogy 942 000 (kilencszáznegyvenkettőezer) forint első- és másodfokú eljárási illeték az állam terhén marad.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az I. rendű alperesnek 1 280 000 (egymillió-kettőszáznyolcvanezer) forint, továbbá a II. rendű alperesnek 500 000 (ötszázezer) forint fellebbezési eljárási költséget.

Kötelezi az I. és II. rendű alperest, hogy külön felhívásra egyetemlegesen fizessenek meg az államnak 215 000 (kettőszáztizenötezer) forint másodfokú eljárási illetéket.

Megállapítja, hogy 2 285 000 (kettőmillió-kettőszáznyolcvanötezer) forint másodfokú eljárási illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I N D O K O L Á S

A tényállás

[1] Az I. rendű alperes, a II. rendű alperes, valamint a perben nem álló B... Zrt. „f.a.” város 1 neveén 2013. január 10. napján konzorciális megállapodást kötöttek és létrehozták az konzorcium neve Konzorciumot, mely sikeresen pályázott város 2 neve és település 3 neve szennyvízcsatorna-hálózatának kiépítésére. Az ezt megelőzően 2012. szeptember 10. napján megkötött és 2012. december 18. napján módosított közbeszerzési eljárásban közös ajánlattételre szóló megállapodásukban rögzítették a konzorciumi együttműködés főbb alapelveit. Ennek Teljesítés elnevezésű fejezetében az 4.5.1. pontban a konzorciumi tagok akként rendelkeztek, hogy ha a megrendelő a konzorciummal, vagy bármelyik konzorciumi taggal szemben jótállási, szavatossági, vagy kártérítési igényrel lép fel, úgy – eltérő megállapodás hiányában – a felek felelősségük arányában kötelesek helytállni; amennyiben ez nem állapítható meg, konzorciumi részesedésük arányában viselik a felelősséget. A megrendelővel szemben fennálló egyetemleges felelősségi szabály folytán, ha bármelyik tag az előbbieket szerinti felelőssége mértékét meghaladóan teljesíti a megrendelő jótállás, szavatosság, vagy kártérítés jogcímén fennálló követelését, úgy a többi konzorciumi tag a saját felelőssége arányában – amennyiben ez nem állapítható meg, konzorciumi részesedése arányában – köteles a megrendelő felé teljesítő tag felelőssége, illetőleg konzorciumi részesedése mértékét meghaladó teljesítését a teljesítő tag részére megtéríteni.

[2] A sikeres pályázóval két építési-vállalkozási szerződést kötött a felperes. A 2012. december 17. napján létrejött egyik szerződéses megállapodás szerint a felperes, mint megrendelő a város 2 neve-település 3 neve települési agglomeráció szennyvíztisztító telepének FIDIC SÁRGA könyv – mint általános szerződési feltételrendszer (ÁFSZ) – szerinti tervezésére és kivitelezésére, továbbá a másik, ugyancsak 2012. december 17. napján kelt, a per tárgyát képező szerződéses megállapodás szerint a város 2 neve-település 3 neve települési agglomeráció szennyvíztisztító csatornahálózatának FIDIC PIROS könyv, mint ÁFSZ szerinti megvalósítására kötött vállalkozási szerződést az alperesek konzorciumával.

[3] A szennyvíztisztító csatornahálózatra vonatkozó szerződéses megállapodás 2.2. pontja szerint a vállalkozó köteles a szerződés értelmében a vízjogi létesítési engedélyes és a kiviteli tervek és a létesítményt szerződésszerűen teljeskörűen műszakilag és minőségileg kifogástalan kivitelben a vonatkozó magyar előírásoknak, műszaki szabványoknak, valamint a technika mai állásának megfelelően I. osztályú minőségben, határidőben egy szakvállalat gondosságával elkészíteni, az ehhez szükséges hatósági engedélyeket beszerezni, illetve valamennyi egyéb szerződéses kötelezettségét szerződésszerűen teljesíteni. Emellett a vállalkozó kifejezett kötelezettséget vállalt arra, hogy jótállási, szavatossági kötelezettségeinek maradéktalanul eleget tesz. Az említett szerződéses megállapodás részévé vált FIDIC 1999 megjelölésű, építési munkák szerződéses feltételei, megrendelő által megtervezett magas- és mélyépítési munkákhoz című szabálykönyv; „Általános Feltételek” elnevezésű általános szerződési feltételek 1.14. pontja szerint, ha a vállalkozó (a vonatkozó jogszabályok szerint) közös vállalkozást, konzorciumot, vagy más bejegyzéssel nem rendelkező társulást hoz létre két vagy több személy (cég) közreműködésével akkor:

a) ezen cégek (személyek) egyénileg és egyetemlegesen is felelőséggel tartoznak a megrendelővel szemben a szerződés teljesítésére.

[4] A csatornahálózatra vonatkozó szerződéses megállapodás 3.1. pontja szerint a vállalkozói díj egyösszegű átalányárként 3 683 608 222 forint.

[5] E szerződésben a felek a teljesítés határidejét a szerződés aláírásától az átadás-átvétel napjáig maximum 600 napban határozták meg, mely tartalmazza az üzempróba idejét is.

[6] Az ún. FIDIC Mérnöki feladatokat a Kozorcium 2 neve város 2 neve Konzorcium, mint műszaki ellenőr látta el, amelyre 2013. március 11. napján külön szerződést kötött a felperessel. E szerződés 3. számú melléklete szerint a jótállási időszak alatt és végén szükséges feladatok ellátása során az egyes építmények, illetve létesítmények állapotát folyamatosan figyelemmel kíséri, a szerződésekben az átadás-átvétel időpontjától az előírt 60 hónapos jótállási időn belül az utófelülvizsgálati eljárást lefolytatja, a feltárt, illetve az üzemeltetőtől kapott hibajegyzékben jelzett és a jótállási szavatossági felelősségbe tartozó hibákat, hiányosságokat a megrendelő megbízottjaként kijavíttatja a vállalkozóval (keresetlevél F/3. mellékleteként csatolt szerződés I/1. pont).

[7] A szerződéses határidőn belül elvégzett kivitelezés nyomán a város 2 neve település 3 neve települési agglomeráció szennyvíztisztító csatornahálózatának átadás-átvétele 2014. július 04. napján megtörtént, és a felek pénzügyi végelszámolására is sor került.

[8] A csatornahálózat átadását követően – a FIDIC Mérnöki feladatokat ellátó szervezet Kozorcium 2 neve város 2 neve Konzorcium – a felperessel és alperesekkel, valamint a B...ipari Zrt-vel a szerződésben előírt módon évente ún. garanciális bejárásokat végzett, melyek során feltárt hibák csak egy része került – részben hibásan – javításra, míg egyes hibaelemek egyáltalán nem lettek kijavítva.

[9] A 2017. június 23. napjától kezdődő (hároméves) garanciális bejárason a csatornahálózat nyomvonalával érintett helyszíneken, illetve az egyes bekötések nyomvonalain elsősorban útburkolati hibák (süllyedések) voltak észlelhetők, melyek kijavítására a FIDIC Mérnök (Kozorcium 2 neve város 2 neve Konzorcium) 2017. július 07. napján kelt levelében felszólította az I. rendű alperest, mint az konzorcium neve Konzorcium vezető tagját. A levélhez mellékelte hibajegyzéken feltüntetett hibák kijavítására 2017. szeptember 15. napjáig szabott határidőt, egyúttal kitűzte az elvégzett javítások utóellenőrzésének időpontját 2017. szeptember 18. napjára.

[10] Az I. rendű alperes 2017. július 17. napján értesítette a Kozorcium 2 neve város 2 neve Konzorciumot, mint FIDIC Mérnököt arról, hogy a garanciális hibák kijavítása felől intézkedik.

[11] Felperes 2017. július 31. napján kelt felszólító leveléhez mellékletként csatolta a FIDIC Mérnök bejegyzésével ellátott 3 táblázatos hibajegyzéket, valamint a település 3 nevei önkormányzat által összeállított útburkolatokat érintő hibalistát. Felhívta az konzorcium neve Konzorciumot, hogy a FIDIC Mérnök által megjelölt határidőre 2017. szeptember 15. napjáig

valamennyi a hibajegyzékben feltüntetett hibát javítsák ki, illetve az addig nem megfelelő minőségben kijavított hibák tekintetében javítási (csere) kötelezettségüknek is tegyenek eleget. Egyben a felperesi igények egyeztetésére 2017. augusztus 08-ai időpontot jelölte meg. A felhívás utalt arra, hogy a FIDIC Mérnök felhívásában megjelölt határidő 2017. szeptember 15. napja.

[12] A kért javítások utóellenőrzésére végül 2017. szeptember-október hónapokban került sor, melynek során a feltárt hibákról és az I. rendű alperes által vállalt javítások utóellenőrzéséről, valamint az I. rendű alperes, mint vállalkozó, illetőleg a Konzorcium 2 neve Konzorcium, mint műszaki ellenőr FIDIC Mérnök és a felperes által tett bejegyzésekről újabb jegyzékek készültek.

A felek kérelmei

[13] A felperes a 2017. december 28. napján benyújtott keresetében az alpereseket egyetemlegesen arra kérte kötelezni, hogy a keresetlevélhez F/12., F/13., F/14. alatt mellékelt hibajegyzékeken feltüntetett hibákat (összesen 505 db) harminc nap alatt javítsák ki. Keresetét az 1959. évi IV. tv. (Ptk.) 305. § (1) bekezdésére és (3) bekezdésére, valamint 306. § (1) bekezdés a) pontjára alapította.

[14] A felperes 6.G.40.150/2017/18. sorszámú előkészítő iratában a jogalapot érintő kiegészítésként előadta, hogy igényét a szavatossági igényen túl jótállás, és kártérítés címén is fenntartja.

[15] A per során felperes 6.G.40.150/2017/41. sorszámú beadványában keresetét megváltoztatta, azt az első, második és harmadik öblözetek (munkaterületi régiók) vonatkozásában, 2017-ben feltárt 15 hibátételre vonatkozóan már nem tartotta fenn, másrészt pedig az állítása szerint 2019. évben felfedezett újabb hibákra keresetét kiterjesztette, kijavítás iránti igényét e körben is elsődlegesen jótállásra, másodlagosan szavatosságra, harmadlagosan kártérítésre alapítva.

[16] A felperes kereset felemelését azzal indokolta, hogy 2019. februárjában tartották meg az 5. évre vonatkozó utófelülvizsgálati eljárást, ennek során 3 hibalista került összeállításra, melyek összesen 873 tételt tartalmaznak. Ezekből 15 esetben a javítás megtörténtét felperes elismerte. A hibalisták elkülönítve tartalmazzák a 2017-ben már észlelt, de felperesi álláspont szerint javítani elmulasztott hibákat, valamint a 2019. évi utófelülvizsgálati bejáráson tapasztaltak újabb, mindösszesen 873 meghibásodást.

[17] Az alperesek érdemi ellenkérelmükben a kereset elutasítását és a felperes perköltségben való marasztalását kérték.

[18] Az I. rendű alperes ellenkérelmében kifejtette, a felperes szavatossági igényének érvényesítésével elkésett, mert a felperes a keresetét a régi Ptk. 326. § (1) bekezdésében írt jogvesztő három hónapos határidőn túl érvényesítette.

A kereset elutasítását arra hivatkozva is kérte, hogy a teljesítés hibáját csak azon tételek vonatkozásában ismeri el, amelyeket a FIDIC Mérnök, mint műszaki ellenőr hibásnak, illetőleg javítandónak minősített. Jelezte, hogy ezek kijavítása időközben már meg is történt.

[19] A II. rendű alperes elsődlegesen a per megszüntetését a választott bírósági kikötésre hivatkozással kérte. A bíróság 20. sorszám alatti pervezető végzésével a per megszüntetésére irányuló II. rendű alperesi kérelmet elutasította. A II. rendű alperes érdemi ellenkérelmében az igényérvényesítés elkésettsége okán kérte a kereset elutasítását, ezen túlmenően pedig azért, mert álláspontja szerint olyan tételek tekintetében, ahol a FIDIC Mérnökként eljár Kozorcium 2 neve nem jelzett hibát, a vállalkozók kijavításra nem kötelezhetők.

[20] Az alperesek vitatták, hogy a felperessel szembeni felelősségük egyetemleges lenne.

[21] Az I. rendű alperes 2018. május 3. napján benyújtott viszontkeresetében azt kérte, hogy a bíróság kötelezze a felperest a felek között létrejött vállalkozási szerződés vitarendezésre vonatkozó rendelkezéseinek betartására, azaz arra, hogy az alperesekkel szembeni követelését elsősorban a vállalkozási szerződés rendelkezései szerint létrehozandó döntőbizottság előtt érvényesítse.

[22] A II. rendű alperes ugyancsak 2018. május 3. napján előterjesztett viszontkeresetében azt kérte, hogy a bíróság kötelezze a felperest a felek között 2012. december 17. napján létrejött vállalkozási szerződésben foglalt kötelezettségeinek betartására.

[23] A bíróság az I. és a II. rendű alperesi viszontkeresetet elutasította az utolsó tárgyaláson kihirdetett 6.G.40.150/2017/91/III. számú végzésével.

[24] A 2017. évben feltárt, megállapított, de alperesi részről még ki nem javított hibák a perben kirendelt igazságügyi szakértő 73. sorszámú szakvéleménye 3. számú mellékletében foglaltak szerint az alábbiak:

Sorszám	Utca megnevezése	Házsám	Hiba megnevezése	Kijavítás költsége (forint)
4.	utca1 neve utca	21.	útpálya süllyedt	32 108
6.	utca1 neve utca	37.	padkában található akna mellett az útpálya 5-10 cm-re süllyedt	32 108
19.	utca2 neve utca	39.	bekötés süllyedt, út széle leszakadt	14 270

21.	utca2 neve utca	60.	útpadka megszakadt	3 568
22.	utca2 neve utca	60/a.	útpadka megszakadt	7 135
23.	utca2 neve utca	62.	útpadka megszakadt	10 703
24.	utca2 neve utca	77/a.	útpadka megszakadt	7 135
38.	utca3 neve utca	5.	bekötés süllyedt, úttest széle is süllyedt	14 270
40.	utca3 neve utca	13.	bekötés süllyedt, úttest széle is süllyedt	17 838
63.	utca4 neve utca	77.	akna magas, aszfalt süllyedt, 10 m ²	71 350
64.	utca4 neve utca	88.	akna magas, aszfalt süllyedt, 1 m ²	35 675
79.	utca5 neve utca teljes hosszában		régi és új aszfaltozás találkozásánál hibahatáron belüli szinteltérés	
85.	utca6 neve utca	35.	útpadka megszakadt	7 135
86.	utca7 neve utca	2.	akna gallér betonozás	40 000
Összes költség:				294 040

A szakértő ezeken kívül további 74 db (összesen 88) hibát listázott a 3. számú mellékletében, melyek már az utolsó garanciális bejáráson, 2019-ben kerültek feltárássra. Ezeken túl a 41/F/20., 21., 22. számú, a 2017-ben és 2019-ben feltárt hibákat összesítő táblázatokban szereplő tételeket nem találta alperesek javítási kötelezettsége körébe esőknek.

Az elsőfokú bíróság döntése az alapeljárásban

[13] Az elsőfokú bíróság a felperes keresetváltoztatásait, mint meg nem engedett keresetváltoztatásokat a 6.G.40.150/2019/91-II. sorszámú végzésével elutasította, és kizárólag a szakértő által megállapított 2017-ben feltárt 14 hibátételre vonatkozóan hozott ítéletet.

[14] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetnek részben helyt adva egyetemlegesen kötelezte az alpereseket, hogy három hónap alatt javítsák ki a 73. sorszám alatti szakértői vélemény 3. számú melléklete szerinti „város 2 neve Szennyvíz-hálózat hibajegyzék”

megjelölésű táblázatban szereplő, az ítélet rendelkező részében tételesen felsorolt 13 helyszínen feltárt úthibákat. A bíróság az ezt meghaladó keresetet elutasította. Kötelezte alpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg a felperesnek 15 nap alatt 1 000 000 forint perköltséget, továbbá az államnak külön felhívásra 17 640 forint le nem rótt kereseti eljárási illetéket. A fennmaradó illetékről úgy rendelkezett, hogy az a felperes személyes illetékmentessége folytán az állam terhén marad.

[15] A bíróság ítélete jogi indokolásában rögzítette, hogy a felperesi kereset elbírálására az 1959. évi IV. tv. (Ptk.) 305. § (1) bekezdés, 305/A. § (1) bekezdés, valamint a 306. § (1) bekezdés rendelkezései irányadók, melyeket külön idézett is. A hibás teljesítés jogkövetkezményét érvényesíteni kívánó felperes esetében figyelembe vette, hogy a Ptk. 308. § (1) bekezdése objektív és szubjektív igényérvényesítési határidőket ír elő. Rögzítette továbbá, hogy az egyes nyomvonal jellegű építményszerkezetekre kötelező alkalmassági idő az irányadó 12/1988. (XII.27.) ÉVM-IPM-KM-MÉM-KVM számú rendelet alapján, mely 10 év tartamú. A teljesítés időpontjától számított 10 éven belül a perindításra sor került oly módon, hogy az ítéleti marasztalással érintett 2017-ben feltárt hibák esetében az elévülés nyugvását előidéző akadály megszűnésétől számított 3 hónapon belül történt meg a peres igényérvényesítés. A bíróság a határidő-számítás kapcsán azt vette figyelembe, hogy 2017. október 9-én fejeződött be a műszaki ellenőrrel közös ellenőrzés és ettől számított 3 hónapon belül, tehát 2018. január 9. napjáig érvényesíthette a felperes az akkor felismert, teljeskörűen feltárt hibákkal kapcsolatos szavatossági igényeit. A 2017-ben feltárt hibák tekintetében a felperes szavatossági igényét a bíróság ezért érdemben vizsgálta. E körben elsődlegesen az alperesek egyetemleges felelősségét állapította meg bármely régióban feltárt hiba vonatkozásában, figyelemmel a konzorciumot alapító szerződés részét képező ÁSZF 1.14. pont a.) alpontjának rendelkezésére.

[16] A továbbiakban a bíróság vizsgálta a hibák azon körét, amelyre kiterjedhet az alperesek egyetemleges marasztalása. A felperes 2019-ben előterjesztett keresetváltoztatását, mely az akkor feltárt újabb hibák körére is kiterjesztette a szavatossági igényt a Pp. 146/A. § (1) bekezdésébe ütköző, nem megengedett keresetváltoztatásnak minősítette, tekintettel arra, hogy azt az alperesek érdemi ellenkérelmének előadását követő 30 napon túl terjesztette elő a felperes. Ezzel indokolta az ítéletben is az utolsó tárgyaláson 91/II. számú keresetváltoztatást elutasító végzésének meghozatalát.

[17] Mindezek alapján a bíróság kizárólag a 2017. december 28. napján benyújtott kereseti kérelmeket és azokhoz kapcsolódó tényállításokat, hivatkozásokat bírálta el érdemben. Ennek során a kirendelt igazságügyi szakértő véleményét vette ítélezése alapjául; azt értékelve rögzítette, az általa megállapított hibák oka egyértelműen a kivitelezésre volt visszavezethető. Ezt a szakértő tárgyalási meghallgatásán is megerősítette. A szakértő által megállapított oksági összefüggés egyben azt is jelenti, hogy a hibás teljesítés fizikai és jogi értelemben is fennállt. A bíróság így a keresetfelemlés figyelmen kívül hagyása mellett az eredetileg előterjesztett keresetből a szakvéleményben megállapított 14 tételt vizsgálva, 13 esetében adott helyt a felperes keresetének. Egy tételtől megállapította, hogy a város 2 neve, utca neve érintő munkák esetében a régi és új aszfaltozás találkozásánál hibahatáron belüli szinteltérést jelzett a szakértő, mely nem minősül hibás teljesítésnek, így erre nézve elutasította a keresetet. A további 13 db, 2017-ben feltárt úthiba esetében a kereseti kérelemnek helyt adva rendelte el a bíróság alperesek kijavításra kötelezését.

[18] A pertárgyértéket a felperes által megjelölt 100 millió forintban fogadta el, ebből kiindulva az illetékviselés tekintetében 294 000 forint értékű javítást alapul véve ennek 6%-os mértékét 17 640 forint összegben terhelte az alperesekre, míg ezt meghaladóan megállapította, hogy 1 482 230 forint illetéket az állam visel, figyelemmel a felperes személyes illetékmentességére. Az alpereseket perköltség fizetésre kötelező ítéleti rendelkezéssel kapcsolatban az ítélet nem tartalmaz indokolást.

[31] A felperes fellebbezése folytán eljáró Szegedi Ítéltábla a másodfokú eljárásban részítéletet hozott, mely az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, a keresetet elutasító megfellebbezett rendelkezést a perköltségre és az elsőfokú eljárási illetékre is kiterjedően hatályon kívül helyezte és ugyanezt a bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította. A hatályon kívül helyezés kiterjedt a keresetváltoztatást elutasító elsőfokú végzésre is.

Az elsőfokú bíróság eljárása és döntése a megismételt eljárásban

[32] A megismételt eljárásban az elsőfokú bíróság az ítéltábla előírásait követve, a felperesi indítványoknak megfelelően szakértői bizonyítást folytatott le a 2017-ben, valamint 2019-ben listázott hibákra nézve. A bizonyítás eredményeként a szakértő csoportosította a vizsgált úthálózaton talált útrendellenességeket a 2017., valamint 2019. évi hibafeltárások körében aszerint, hogy melyek a kijavított hibák, melyek a javítatlan vagy hibásan javított úthibák és melyek azok, amelyek nem hozhatók okozati összefüggésbe az alperesi teljesítéssel.

[33] Az elsőfokú bíróság a szóban és írásban is kiegészített szakértői véleményt ítélezése alapjául elfogadva hozta meg ítéletét, mellyel táblázatos formában megjelölt 36 hibás teljesítési elemre vonatkozóan kötelezte egyetemlegesen I. és II. rendű alpereseket 3 hónapos határidő szabással a kijavításra. A javítandó hibák javítási összköltségét 3 528 585 forintban határozta meg, míg ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, 15 nap alatt fizessen meg I. rendű alperesnek 3 115 039 forint, míg II. rendű alperesnek 2 603 695 forint perköltséget. Rendelkezett továbbá a le nem rótt eljárási illeték viselésének megosztásáról is.

[34] A bíróság jogi indokolásából kitűnik, hogy a megismételt eljárásban készült, szóban és írásban is kiegészített igazságügyi szakértői vélemény alapján állapította meg a tényállást. Kiindulópontként rögzítette, hogy a megismételt eljárásban kizárólag a 2017. és 2019. évi utó-felülvizsgálatok során készített, összesen 873 hibátételből álló listákon szereplő hibák képezték a per tárgyát, ezek kijavítására kérte kötelezni egyetemlegesen alpereseket a felperes. A kiegészített szakértői vélemény a hibajelenségeket csoportosította, a hibaokok feltárására és az elvégzett kijavítások megfelelőségének minősítésére sor került, meghatározta a még ki nem javított hibák javítási költségeit, illetve a már javított hibák becsült költségét is kimunkálta.

[35] A bíróság hangsúlyozta, a szakértői bizonyítás útján azt kellett megítélni, hogy a hibajelenségek okai – figyelemmel a nem vitás alperesi jótállási kötelezettségre – a teljesítés után keletkeztek-e, mivel ez a kimentési körülmény vezethet az alperesek szavatosságai

felelősség alóli mentesüléséhez. A bíróság a per kereteinek meghatározására irányuló bizonyítást nem engedő Pp. szabályokra utalva indokolta a felperes további szakértői laborvizsgálat elrendelése iránti bizonyítási indítványának elutasítását. Álláspontja szerint a perben lefolytatott igazságügyi szakértői bizonyítás teljeskörűen feltárta a tényállást, abból a szükséges jogkövetkeztetések levonhatók voltak, a tételes hibajegyzék alapján a szakértő meghatározta azon hibajelenségeket, amelyek nem köthetők a konzorcium kivitelezési tevékenységéhez. A szakértő meghatározta továbbá a már javított hibákat, azok költségét, a nem megfelelően kijavított hibákat és a még indokolt javítások várható költségét, valamint azon hibákat is feltárta, amelyekért a konzorcium jótállási kötelezettsége fennáll, azonban még egyáltalán nem kerültek kijavításra. A szakértő helyszíni szemléken 856 hibahelyet vizsgált, melynek eredményeként részletesen rögzítette, hogy melyek azok a hibajelenségek, amelyek pontos oka nem állapítható meg, illetve melyek azok, amelyek több okra is visszavezethetők.

[36] A szakértő külön kitért arra, hogy a jelenlegi állapotokból még a felperes által szorgalmazott laborvizsgálat eredménye alapján sem lehetne egyértelmű következtetést levonni az alperesi kivitelezésben készült talajtömörítés nem megfelelő voltára. A felperes által csatolt magánszakértői vélemény a bíróság álláspontja szerint nem rontotta le, illetve nem cáfolta a perben kirendelt szakértő megállapításait, mivel az nem tekinthető reprezentatívnak. Emellett hibajelenségeket előidéző okként a magánszakvélemény is kitért a nem kellően megoldott csapadék-vízelvezetés problémájára.

[37] A bíróság a szakértői bizonyítással kapcsolatos mérlegelésének összegzéseként rögzítette, a kiegészített szakvélemény nem homályos, hiányos, nem mond ellent a magánszakértői véleménynek és a bizonyított tényekkel sem áll ellentétben, helyességéhez nyomatékos kétség nem fér, ezért az ítékezés alapjául elfogadható. Ennek megfelelően a szakértő által feltárt hibák és az azokhoz rendelt költségek esetében került sor az alperesek kijavításra kötelezésére, míg ezt meghaladóan a keresetet a bíróság elutasította. Az ítélet záró része részletes perköltségszámítást tartalmaz, melynek alapja az, hogy a felperesi pernyertesség aránya mindössze 4,6%, ezért a bíróság, az álláspontja szerint túlnyomórészt pernyertesnek tekintendő alperesek javára ítélt meg perköltséget.

A fellebbezés és a fellebbezésre tett alperesi észrevétel

[38] Az ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, melyben kérte annak részbeni megváltoztatását és az elsőfokú ítéletben rögzített hibák kijavítását meghaladóan az 53. számú szakértői vélemény-kiegészítés 3. számú melléklete a.-c. pontjaiban feltüntetett – álláspontja szerint – továbbra is fennálló hibák kijavítására kötelezni az alpereseket. A felperes fellebbezési kérelemként az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság újabb tárgyalásra és újabb határozat hozatalára utasítását is indítványozta. Kérte a perköltségre vonatkozó ítéleti rendelkezések megváltoztatását, sérelmezve, hogy az elsőfokú bíróság a pernyertesség, pervesztesség arányának megállapítása során a periratok teljes körű értékelése nélkül kizárólag a szakértő által még javításra szorulóknak minősített hibák összköltségét vette figyelembe.

[39] Jogi érvelésként előadta, a per tárgyát a megismételt eljárásban a 2017. és 2019. évi utó-felülvizsgálatok során feltárt, 873 hibátételből álló lista ellenőrzése képezte abból a szempontból, hogy a hibaokok vizsgálatával szakértői állásfoglalás történjen az elvégzett javítások megfelelőségét illetően, valamint a még ki nem javított hibák javítási költségeinek a meghatározására. Emellett a javított hibák becsült költségének meghatározása is a szakértő feladatát képezte.

[40] A felperes a továbbiakban szükségesnek ítélte a bizonyítékok tényszerű, időbeli felsorolását, azok tartalmának ismertetését a tényállás pontosítása érdekében. E körben előadta, az I. rendű alperes alvállalkozója útján elvégzett javítások összértéke bruttó 68 388 863 forint volt a kereset beadását követően. Az alperes ezzel szemben úgy nyilatkozott, hogy 64 346 505 forint értékű javítást végeztetett el, míg a keresetlevél beadását megelőzően 10 099 083 forint értékben végzett javítást még 2016-ban. Összességében a per során a felperes azonban mindössze 2 127 636 forint összegű javítást fogadott csak el megfelelő minőségűnek. Az elsőfokú ítélet megállapításával ellentétben a perbeli dokumentumok egyértelművé és pontosan körülírtá tették mindazon javított tételeket, melyeknél a javítás a kereset beadása után történt. A peres felek által kölcsönösen elfogadott tény, hogy I. rendű alperes a keresetindítást követően két alkalommal megközelítőleg 68 és 72 millió forint közötti értékben végzett javításokat.

[41] A felperes továbbiakban szakértő 1 neve igazságügyi szakértő szakvéleményét értékelve azt homályosnak, hiányosnak, önmagával és más szakértő véleményével, valamint a bizonyított tényekkel ellentétesnek minősítette, továbbá állította, hogy annak többszöri kiegészítése ellenére is helyességéhez nyomatékos kétség fér. A felperes ezzel kapcsolatban az irányadó ütiügyi műszaki leírás helytelen alkalmazását, nem szabványos mérőléc használatát a helyszíni szemléken, illetve a 20 milliméteres eltérési határ szakértő általi indokolatlan elfogadását külön kiemelte. Kifogásolta, hogy a szakértő nem indokolta a magánszakvélemény elvetését, a javítási költség értékének meghatározását pedig egy kiegészítés alkalmával jelentősen leszállította. Felperes hiányolta, hogy a szakértő nem végzett vizsgálatot a javított pályaszerkezetek rendeltetésszerű használatra való alkalmasságának ellenőrzésére, csupán szemrevételezés alapján, összességében foglalt állást akként, hogy a hibajelenségek pontos okai nem állapíthatók meg, illetve több okra is visszavezetők. Ezek közül felperesi álláspont szerint kizárható az eredeti útszerkezet kialakítás, a nem megfelelő vízelvezetés és az útpálya-szerkezet terhelhetőségét meghaladó gépjárműforgalom, mert azok nem járulhatnak lokális kiterjedésű hibákhoz. A gépjárműforgalom terhelése hosszanti nyomvályúsodást eredményez, mely azonban a javított úttestrészekben nem alakult ki. Hangsúlyozta, a magánszakértői vélemény egyértelműen a nem megfelelő tömörítettségre vezette vissza a burkolatsüllyedés miatti meghibásodásokat, ugyanakkor a csapadékvíz-elvezetést nem tekintette közvetlen hibát kialakító oknak.

[42] A felperes kétségbe vonta az igazságügyi szakértő megfelelő kompetenciáját is a felmerülő szakkérdésekre nézve. Álláspontja szerint új szakértő bevonása lett volna indokolt, különösen az ütiügyi műszaki leírások alkalmazása terén. A kirendelt szakértő nem tudta egyértelműen meghatározni, hogy a perbeli esetben mely ütiügyi leírást kell figyelembe venni. A felperes továbbiakban előadta, hogy felvette a kapcsolatot a C... Nonprofit Zrt.-vel, ahonnan azt a tájékoztatást kapta, hogy az önkormányzati utakon is ajánlott az e-Út 08.02.11 számú ütiügyi műszaki előírás alkalmazása. Ez az aszfaltburkolatok fenntartásával kapcsolatos előírásokat tartalmazza és e körben a helyreállítási feladatokra is kiterjed. Ha a szerződés nem kellő pontossággal határozta meg a műszaki paramétereket, ebben az esetben az ütiügyi előírás

műszaki specifikációját kell alkalmazni, különösen azért, mert a helyreállított útszakasznak rendeltetésszerű használatra alkalmasnak kell lennie. E tekintetben külön hangsúlyozta felperes a közlekedésbiztonsági szempontokat, a balesetmentes közlekedés biztosításának fontosságát. A csatornaépítés része volt a megbontott útpályaszerkezet helyreállítása, ez útépitési tevékenységnek minősül. Erre is vonatkozik az említett műszaki előírás, melynek több szabályát ismertette a felperes fellebbezése további részében. Felperesi álláspont szerint ezekből megállapítható, hogy a 2 cm-nél kisebb süllyedések, szinteltérések is olyan rossz minőségi osztályba sorolást okoznak, amelyek peres felek viszonylatában már hibás teljesítést jelentenek.

[43] Felperes felhívta a figyelmet, hogy a felek szerződése tartalmazza, milyen minőségi követelményeknek kell megfelelni a burkolathelyreállításnak és az miként ellenőrizhető. A tervdokumentáció rögzíti, hogy az ellenőrzés az Út2-1.202 számú ügyi műszaki előírás szerint történik. Ennek azonban az alperes teljesítése nem felelt meg, erre a magánszakértői vélemény rávilágított. Az ezzel kapcsolatos speciális szaktudást igénylő kérdésekre felperesi álláspont szerint a bíróságnak fel kellett volna hívnia a kirendelt szakértőt további bizonyításra társszakértő bevonása útján. Ez akkreditált labor bevonásával történhetett volna azért, hogy tömörségi vizsgálat készüljön. Sétélmezte, hogy a szakvélemény kiegészítés érdekében előterjesztett bizonyítási indítványait a bíróság indoklás nélkül figyelmen kívül hagyta. A laborvizsgálat elvégzése szakértői bizonyítás keretei között, szakértő megbízása útján a Pp. 177. § (1), illetve (2) bekezdés szerint lehetséges a perben. Amennyiben nem megfelelő minőségben végezték el a tömörítést, a pályaszerkezet megsüllyedése, mint hibaok tényként megállapítható lenne.

[44] Előadta, ilyen bizonyítás-kiegészítést magánúton végeztetett el egy szakcéggel, ún. RST mérőautóval történt tömörségvizsgálat az útalapra nézve. A mérések során nemzetközi egyenletlenségi mutató és keréknyomvályú értékei kerültek meghatározásra. Ezekre nézve az önkormányzati kezelésű utak esetében nem állnak rendelkezésre határértékek, ezért indokolt a már említett ügyi műszaki előírás táblázatainak használata. A szakcég bár hangsúlyozta, hogy az RST mérőautót nem szennyvízcsatornák helyreállítása megfelelőségének ellenőrzésére fejlesztették ki, ugyanakkor a felület egyenletlenségét jellemző értékek meghatározása objektív értékelést biztosít a felmért szakaszokra, mely lehetővé teszi a csatorna nyomvonalán végzett helyreállítási munkák megfelelőségének értékelését. Ez kizárólag szilárd útburkolat vizsgálatára vonatkoztatható. A felperes fellebbezésének mellékleteként csatolta a vizsgálati eredményeket és a mérési eredményeken alapuló összefoglaló jelentést. Előadta, mindez egyértelműen a korábban beszerzett magánszakértői véleményt támasztja alá, vagyis a hiba kialakulásának oka arra vezethető vissza, hogy a javított sávok és foltok alatt nem megfelelő az általaj teherbírása, tömörsége, illetve a pályaszerkezet sem megfelelő. A helyszínek beazonosíthatósága és az igazságügyi szakértői véleménnyel való összehasonlíthatóság érdekében a felperes az igazságügyi szakértői véleményben készített fotókat, valamint a hibajegyzékek sorszámaikat követő táblázatokat együtt csatolta DVD melléklet útján. Jelezte, hogy a vizsgálati anyag természetesen az úthálózat összes jellemzőjét, így az egyéb rendellenességeket is rögzíti, ez azonban nem jelenti azt, hogy a csatornaépítés miatt szükségessé vált útburkolat helyreállítás hibás teljesítése alól alpereseknek felmentést adna.

[45] A továbbiakban hangsúlyozta, az általa elvégeztetett műszeres vizsgálatokhoz képest nem elfogadható a szakértő helyszíni szemlén egyszerű szemrevételezéssel történt vizsgálata, már az elsőfokú eljárásban erre vonatkozóan más szakértőt kellett volna

alkalmazni. Az igazságügyi szakértőtől nem volt várható olyan szakszerű vélemény a többszöri kiegészítés nyomán sem, amelyre ítéletet lehetne alapozni, ezért indokolt felperesi álláspont szerint az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése és a bíróság új eljárásra, új határozat hozatalára utasítása. A megismételt eljárásban lényeges, hogy a szakértő személyében változás történjen, egy speciális szakkérdésre tekintettel olyan szakértő kerüljön a perbe bevezetésre, amely tényleges szakértelemmel rendelkezik a per tárgya vonatkozásában.

[46] A felperes sérelmezte az elsőfokú bíróság perköltségszámítási módját is. E körben hangsúlyozta, az I. rendű alperes 2 millió forintos nagyságrendű javításán kívül 2019. május és decembere közötti időszakban, vagyis a per folyamán teljesített önként javítási munkákat mindösszesen 72 millió forint nagyságrendű értékben, ami lényegében megegyezik a szakértő által megállapított érték felső határával. Ennél fogva a pernyertesség, pervesztesség arányainak összevetése és megállapítása során az alperesek teljesítéshez köthető javításainak költségeit is figyelembe kell vennie a bíróságnak.

[47] Az I. rendű alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult. Elsősorban a szakértői véleménnyel kapcsolatos felperesi álláspontot cáfolta annak ellentmondásosságát illetően. Kiemelte, az, hogy a magánszakértői véleménnyel ellentétes megállapításokat tett a kirendelt szakértő, nem jelenti a szakvélemény bizonyítóerejének kétségességét. A magánszakértői vélemény a peres fél saját nyilatkozataként értelmezendő, önálló bizonyítékként nem vehető figyelembe. A felperes véleményével ellentétes szakértői vélemény nem aggályos. Felperes nem támasztotta alá konkrétummal, hogy a perben, mely bizonyított tényekkel áll ellentmondásban a szakértői vélemény.

[48] Az ügyi műszaki előírást illetően az igazságügyi szakértő álláspontja egyértelmű volt, hogy az közvetlenül nem alkalmazható az alperesi teljesítésre, csak viszonyítási alapként használható. A szakvélemény bizonyító ereje szempontjából nincs ezért jelentősége a szakértő által végzett helyszíni szemléken használt mérőeszköznek vagy az ott alkalmazott vizsgálati módszernek.

[49] Az I. rendű alperes hangsúlyozta, az ítéltábla nem írta elő, hogy a megismételt eljárásban a magánszakértői véleményre külön nyilatkozzon az igazságügyi szakértő, azok ellentmondásainak feloldására sem volt köteles az elsőfokú bíróság, a szakértő szakmai mérlegelésére volt bízva, hogy nyilatkozik-e a magánszakértői véleményben foglaltakra. Ennek ellenére a kirendelt szakértő megfelelő magyarázatot adott arra, hogy az alperesi teljesítést követő 5 éves jótállási időszak lejártát követően szűrőpróbaszerűen végzett tömörségi vizsgálatok eredményei miért nem bírnak jelentőséggel, azok ugyanis nem adnak választ arra a kérdésre, hogy a teljesítés időpontjában megfelelt-e az alperesi szolgáltatás a szerződésben és a jogszabályokban rögzített követelményeknek. A szakértő személyes meghallgatásain részletesen nyilatkozott arra, hogy a tömörségi követelményektől, értékektől való eltérés számos, az alperesi teljesítéstől független körülményre is visszavezethető, pl. a vízelvezetés kialakításának hiányosságaira. Önmagában a tömörségi értékek meghatározása az alperesi teljesítés hibás voltát nem támasztja alá.

[50] I. rendű alperes kérte figyelembe venni, nem új út építését és nem is egy korábban megépített út teljes körű felújítását vállalták, hanem a csatornaépítési tevékenység megkezdésének időpontjában fennállt útviszonyokat kellett helyreállítaniuk. A felperes által számon kért hibákért való felelősség csak akkor merülhetne fel, ha az alperesek feladata az érintett utak útalapra kiterjedő teljes körű felújítása lett volna vízelvezetési rendszer kialakítással. Ezzel szemben a perbeli szerződés alapján csak akkor terhelheti szavatossági felelősség alpereseket, amennyiben bizonyítható, hogy a rendeltetésszerű használatra való alkalmatlanság az alperesek által végzett kivitelezési tevékenységgel okozati összefüggésben következett be.

Rámutatott, maga a felperesi magánszakértő is kitért arra, hogy csapadékvíz elvezetése több helyen a padkák rendezetlensége miatt nem megfelelő.

[51] A felperes által hivatkozott ügyi műszaki előírások a szabványoknál alacsonyabb szabályozási szinten lévő műszaki specifikációnak tekintendők. Emellett a szabvány is csak akkor keletkeztet szerződési kötelezettséget, ha annak alkalmazását a felek külön kikötötték. A felperes által hivatkozott ügyi műszaki előírások alkalmazásának szerződésbe foglalására nem került sor, a szerződésben erre történő utalás nincs. Ilyen előírásnak való megfelelés nem számon kérhető alperesektől. A felperes a kirendelt szakértői véleménnyel kapcsolatos álláspontja azon a téves feltételezésen alapul, hogy az ügyi műszaki előírás az alperesi kivitelezési tevékenységre mindenképpen alkalmazandó. Ezzel szemben a kirendelt szakértő egyértelműen állást foglalt. Alperesi oldal megjegyezte továbbá, az említett előírás útpályaszerkezetek fenntartási tevékenységét szabályozza, erre az alperesek szerződési kötelezettsége nem terjedt ki. A kirendelt szakértő arra külön kitért, hogy az előírás az országos közutakra vonatkozik, azok fenntartási tevékenységét szabályozza, a helyi közutakra nem vonatkoztatható. I. rendű alperes hangsúlyozta, maga a műszaki előírás rögzíti, hogy nem alkalmazható nyomvonalas helyreállításokra. Emellett tartalmazza azt is, hogy tárgyi hatálya az országos közutak megrendelői, beruházói, közútkezelői számára kötelező. A szerződésben található, másik ügyi műszaki előírás kapcsán I. rendű alperes kitért arra, hogy az tervezési követelményeket tartalmazza, annak nem tárgya egy már megvalósított építőipari teljesítés ellenőrzési módszereinek meghatározása.

[52] Az átadás-átvételt megelőzően a szükséges helyreállítási ellenőrzések, mérések megtörténtek, ezek dokumentációjával adta át a műszaki ellenőrnek a kivitelező az elvégzett munkát, aki a felperes nevében az átadás időpontjában a szerződés teljesítését elfogadta, az ott rögzített követelményekhez képest megfelelőnek tartotta. Az átadás időpontjában elvégzett vizsgálatok eredményeit a 6, majd pedig 8 évvel később végzett mérések eredményei nem tudják cáfolni. I. rendű alperes hangsúlyozta, a bíróság a rendelkezésre álló peradatok alapján helyesen jutott arra a következtetésre, hogy a szakértői vélemény további kiegészítése már szükségtelen. A kirendelt szakértő megfelelő magyarázatot adott arra is, miért nincs értelme a felperes által indítványozott további szakértői bizonyításnak. Az ennek ellenére elvégzett további vizsgálatokról szóló jelentésnek nincs érdemi jelentősége a perben, mert az a felek jogviszonyára nem irányadó ügyi műszaki előírás kritériumait vizsgálva készült, mely a saját meghatározása szerint is útfenntartási tevékenységre irányadó rendelkezéseket tartalmaz. A bíróság ennek megfelelően helyesen járt el, amikor nem adott helyt a további felperesi bizonyítási indítványnak.

[53] Megjegyezte, a csatornaépítési munkák megkezdése előtt az érintett utak alatti talajtömörség felmérésére nem került sor, így nincs összehasonlítási alap, amely egybevethető lenne az utóbb végzett mérési eredményekkel. A felperes által felkért mérnöki iroda vizsgálati jelentésével kapcsolatban alperes megjegyezte, az olyan útszakaszokra is kiterjed, amelyek a csatornaépítési tevékenységgel nem voltak érintettek, mivel a csatorna az út nyomvonala mellett halad. Több olyan útszakasz vonatkozásában is készült továbbá állapottrögzítő felvétel, melyek földutak voltak és csak a kivitelezés befejezését követően kerültek leaszfaltozásra. Az alperesek által végzett sávós úthelyreállítás során a javított sávnak csatlakoznia kellett a régi burkolathoz, ha az hullámos vagy nem megfelelő volt a szintje, úgy a kivitelezéssel érintett sáv burkolatára ez kihatott.

[54] A perköltségviselés tekintetében alperesi oldal elismerte, hogy a kereset benyújtását követően végeztetettek el 68 388 863 forint értékben javítási munkát. Hangsúlyozta azonban, hogy a felperes a pertárgy értékét 100 millió forintban határozta meg. Ezen összegek közti különbözetre nézve a felperes pervesztesnek minősül. Kérte figyelembe venni, hogy még a szakértői felmérést megelőzően történt a javítás, melynek értékaránya a pertárgyértékhez képest közel 70%-os. A felperes azonban továbbra sem fogadta el a javítások megfelelőségét túlnyomó részben, jóllehet a szakértő mindössze 36 hibátétel vonatkozásában állapította meg a még fennálló javítási kötelezettséget. Ez a felperesi magatartás jelentősen megemelte a szakértői költségeket.

[55] A II. rendű alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helyes indokai alapján történő helybenhagyásra irányult. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, az abból levont jogkövetkeztetései helytállóak. Az elsőfokú eljárás során előadott nyilatkozatait fenntartva, kérte javára másodfokú eljárási költség megállapítását.

[56] A felperes további észrevételében az alperesi ellenkérelmekkel ellentétben kérte figyelembe venni azt, hogy az igazságügyi szakértői vélemény önellentmondását részletesen megjelölte. A Legfelsőbb Bíróság eseti döntésére hivatkozással hangsúlyozta továbbá, a magánszakértői vélemény is önálló perbeli bizonyítéknak tekintendő. Kiemelte, a szerződésben külön kikötésre került az útburkolatok helyreállítására vonatkozó magyar előírások, műszaki szabványoknak megfelelő teljesítési elvárás. Ennek megfelelően a hivatkozott műszaki utügyi előírás rendelkezései is a szerződés tárgyát képezik, ebben a javítás címszó alatt található az aszfaltburkolatok fenntartására vonatkozó előírás, mely kiterjed a pályaszerkezet helyreállítására. A mérnöki iroda neve ezt ellenőrizte műszeres vizsgálattal. Kétségesnek minősítette a kirendelt igazságügyi szakértő kompetenciájának meglétét, állítása szerint a speciális szakterülethez szükséges képesítéssel a szakértő nem rendelkezik, mivel vízépítő mérnöki szakon végzett okleveles mérnök.

Az ítéltábla döntésének indokai

[57] A fellebbezés kisebb részben, az elsőfokú perköltség viselésről szóló rendelkezés vonatkozásában alapos, egyebekben alaptalan.

[58] A felperes fellebbezésében a bizonyítási eljárás nagyobb terjedelmű megismétlésének szükségességére hivatkozással elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni hatályon kívül helyezését, és a bíróság újabb eljárásra és újabb határozat hozatalára utasítását kérte.

Másodlagosan az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatását és az alperesek egyetemleges kötelezését kérte az 53. számú igazságügyi szakértői vélemény-kiegészítés 3/a-c. mellékletében feltüntetett szakszerű hibajavításként értékelt, ugyanakkor – a felperesi álláspont szerint – továbbra is fennálló hibák kijavítására.

Kérte továbbá az elsőfokú bíróság által megállapított perköltség viselésnek a megváltoztatását a pernyertesség-pervesztesség tényleges – számára kedvező – arányának megfelelően.

[59] A felperes fellebbezési hivatkozása szerint az elsőfokú bíróság nem tett eleget indokolási kötelezettségének. Az elsőfokú ítélet [47] bekezdésében foglalt megállapítást azonban tévesen minősítette, mivel az a [47] bekezdés 2. összetett mondatának csupán első tagmondatát vette figyelembe. Egészében vizsgálva az indokolás e bekezdését megállapítható, hogy az elsőfokú bíróság helyesen a megismételt eljárásban készített szakvélemény-kiegészítésében található összefoglaló táblázat (53. sorszám, 4. számú melléklet) adatai alapján – amely figyelembe vette a felperes fellebbezésében kifogásolt tényeket – határozta meg az alperesek által a keresetlevél benyújtását követően elvégzett javításokat.

[60] A felperes fellebbezésében vitatta az elsőfokú eljárásban kirendelt igazságügyi szakértő által elkészített szakvélemény helyességét, és kétségbe vonta annak bizonyító erejét, elsődlegesen azért, mert azt homályosnak, hiányosnak, önmagával és más szakértő véleményével, a bizonyított tényekkel ellentétesnek tekintette és ezen túl, álláspontja szerint annak helyességéhez nyomatékos kétség fér.

[61] A szakértői vélemény homályosságával kapcsolatosan további tényekre nem hivatkozott, álláspontját nem részletezte. A szakvélemény bizonyíték, amit a bíróságnak értékelnie kell, ugyanakkor ez az értékelés a bíróság szakismeretének hiányában korlátozott. A bíróságnak a szakértő által alkalmazott vizsgálati módszert és a szakvéleményt a logika és az általános intelligencia keretei között kell vizsgálnia. Ha a vizsgálati módszer és a szakvélemény megfelel ezen követelményeknek, és ezek alapján tényszerű megállapítások tehetők, a szakvélemény nem tartalmaz logikai ellentmondást, azzal kapcsolatban nem állnak fent a Pp. 182. § (3) bekezdésében megjelölt körülmények, akkor a bizonyítékok értékelése eredményeként a bíróság a tényállást a szakvélemény alapján állapítja meg. A szakértői vélemény értékelése során tehát a bíróság annak logikai egységét, meggyőző erejét, a per adataival, más szakértői véleménnyel való összhangját vagy ellentmondását vizsgálja (Szegedi Ítéltábla Pf.III.20.450/2021/10. számú ítélet). Az ítéltábla álláspontja szerint – figyelemmel az előbbi szempontokra – a perbeli szakértői vélemény megfelelően rendszerezett, táblázatba foglalt, áttekinthető kimutatást tartalmaz a bíróság kirendelésében előírtaknak megfelelően az alperesek perbeli szerződés teljesítéséhez nem kapcsolódó, továbbá az azzal összefüggő kijavított, valamint a még fennálló hibákról. Lényeges, hogy a differenciált tényszerű szakértői megállapítások helyszíni szemlék tapasztalatain alapulnak.

[62] A szakvélemény állított hiányosságával kapcsolatban a fellebbezés nem jelölt meg egyedileg olyan konkrét kivitelezési hibákat, melyeket a szakértő ne vett volna figyelembe vagy nem vizsgált volna meg a helyszínen. A felperes e körben általánosságban utalt az elsőfokú eljárás során a szakvéleményre tett 57. sorszámú észrevételére, melyben kifogásolta, hogy a szakértő nem foglalt állást a felperes által készített magánszakértői véleményben foglalt megállapításokra. Valójában a megismételt eljárásban a Szegedi Törvényszék az alapeljárásban lefolytatott szakértői bizonyítás kiegészítését elrendelő 11. sorszám alatti végzésében a szakértő mérlegelésére bízta azt a kérdést, hogy szükségesnek tart-e külön nyilatkozattételt a magánszakértői véleményben foglaltakra vonatkozóan. Ezzel kapcsolatban a szakértő mind a 35., mind a 58. számú tárgyalási jegyzőkönyvben szóban nyilatkozott és az időmúlásra és más egyéb környezeti tényezők hatására figyelemmel vitatta a magánszakértői véleményben tárgyalt tömörségi vizsgálatok eredményeinek a relevanciáját. A szakértő egyértelmű, logikus, és életszerű magyarázatot adott arra, hogy a teljesítés után mintegy 6 évvel elvégzett felperesi tömörségi vizsgálatok eredményeinek a szerződésben előírt követelményektől való eltérése számos egyéb, az alperesi teljesítéstől teljesen független körülményre, pl. csapadék-vízvezetés kialakításának hiányára is visszavezethető.

[63] E körben rögzíti az ítéltábla, hogy a szakértő az 53. számú szakvéleménye 3. számú mellékletében az alperesek által végzett javítások többségét megfelelőnek minősítette azzal, hogy a javítások eredményeként a pályatest rendeltetésszerű használatra alkalmassá vált. Ezzel kapcsolatban az ítéltábla egyetért az I. alperes fellebbezési ellenkérelmében foglaltakkal: a már különböző mértékben használt és elhasználódott úttestek felbontását követő helyreállítás eredményeként legalább a rendelkezésre álló, a beruházás előtti állapotokat rögzítő fotóknak megfelelő minőségű útburkolatot kellett elkészítenie az alpereseknek. Az érintett úthálózat teljes körű, útfenntartási előírásokhoz igazodó felújítása nem számon kérhető az alperesi oldaltól.

[64] A másik lényeges elbírálási szempont, hogy az alperesek által végzett csatorna-bekötések utáni helyreállítási munkákat követően jelentkezett hibák kialakulásának oka valójában nem releváns, mivel a felperes fellebbezésében nem vitatta az 53. számú szakvélemény 2. számú mellékletének a-c. táblázataiban foglalt megállapításokat, amelyek a nem alperesi munkavégzésre visszavezethető útburkolati hibákat részletezik. A felperes fellebbezésében csak a szakértő 53. számú szakvéleménye 3. mellékletének a-c. táblázataiban felsorolt azon tételeket nevesítette, ahol a perindítás óta az alperesek javításokat végeztek és azokat a szakértő megfelelő minőségűnek fogadott el. Az alperesek tehát e körben jóállási kötelezettségüknek eleget téve a nem vitatott hibás teljesítésüket javították, mivel azonban ezen a javítások eredményességét a felperes továbbra is kétségbe vonta, így a perben már neki kellett bizonyítania azt, hogy ezeknek a hibáknak a kijavítása nem megfelelő volt. Ez okból már irreleváns a hibák eredeti kialakulásának kérdése, illetve oka, mellyel kapcsolatos kimentéses bizonyítás egyébként valóban a jóállást vállaló alperesi oldalt terhelte volna.

[65] A felperes fellebbezésében állította, továbbá, hogy a szakértői vélemény önmagával, más szakértővel, illetőleg megállapított tényekkel is ellentétes. Kétségtelen, hogy a szakértő a megismételt elsőfokú eljárásban lefolytatott szakértői vizsgálat eredményeként kisebb összegben határozta meg az alperesek által még elvégzendő javítások értékét, azonban önmagában a megismételt szakértői vizsgálat eredményeként meghatározott eltérő összeg még nem jelenti a szakértői vizsgálat ellentmondásosságát, hiszen az újabb helyszíni vizsgálatok a felek által sem vitatottan sokkal részletesebbek, kiterjedtebbek és alaposabbak voltak az alapeljárásban lefolytatottnál. Ez pontosabb, differenciáltabb javítási

értékmeghatározást tett lehetővé. Az eltérés észszerűen magyarázható, ezért ebből a szempontból sem áll önmagával ellentmondásban a szakvélemény, és annak kiegészítése.

[66] A perben kirendelt szakértő szakvéleménye nem áll ellentmondásban más szakértői véleménnyel sem. A felperes az alapeljárásban első alkalommal meghozott elsőfokú ítélet ellen benyújtott fellebbezéséhez csatolta az A... Kft. részére adott megbízás alapján szakértő 2 neve tartó- és épületszerkezeti igazságügyi szakértő által készített szakvéleményt (6.G.40.150/2017/92. számú beadvány melléklete), amely az alperesi hibás teljesítés okát a csatorna bekötések szakszerűtlen helyreállításában, a nem megfelelő tömörítésekben jelölte meg.

[67] A peres felek nincsenek elzárva attól a lehetőségtől, hogy akár a per megindítása előtt, akár a per során szakértőt bízzanak meg véleményadással. Több eseti döntés leszögezi, hogy a Pp. a szabad bizonyítási rendszeréből adódóan a magánúton beszerzett szakvélemény tartalma, mint a fél álláspontja is alkalmas lehet a bíróság meggyőzésére. A Pp. 3. § (5) bekezdése alapján a bíróság szabadon felhasználhatja a felek előadásait, valamint felhasználhat minden egyéb bizonyítékot, amely a tényállás felderítésére alkalmas. Így amennyiben a fél által beszerzett magánszakvéleményben foglaltak rámutatnak a perben kirendelt igazságügyi szakértő szakvéleményében foglalt megállapítások hiányaira, ellentmondásosságára, és észszerű indokaival aggályossá teszik azt, úgy az eljáró bíróság a magánszakvélemény megállapítását nem hagyhatja figyelmen kívül (BDT2005. 1119., BH2010. 186.). A fél által megbízott személy azonban csak abban az esetben tekinthető magánszakértőnek, ha bejegyzett igazságügyi szakértőnek, illetve eseti szakértőnek minősül. Ennek hiányában az általa adott vélemény nem önálló bizonyíték, az kizárólag a fél adott szakkérdéssel kapcsolatos előadásának tekinthető, így a bizonyítékok körében egyedileg, külön nem értékelhető, ezért nem alkalmas a perben kirendelt igazságügyi szakértő véleményével való ütköztetésére, az abban foglaltak miatt új szakértő kirendelésére nincs eljárásjogi lehetőség (BH2020. 333 számú eseti döntés).

[68] A perben kirendelt szakértő 1 neve okleveles építőmérnök igazságügyi szakértő személyes meghallgatásakor nem vitatta, hogy a hiba oka a nem megfelelő tömörítettség is lehet, ezt azonban a magánszakértővel ellentétben több lehetséges körülmény hatására vezette vissza (7.G.40.088./2021/35. számú jegyzőkönyv, 4. oldal). Rámutatott arra is, hogy az időmúlás és más tényezők miatt miért nem észszerű, és nem indokolt a felperesi magánszakértő által javasolt nagyobb mennyiségű és költségű újabb mintavétel útján történő további bizonyítási eljárás, mely álláspontot az ítéltábla is osztja.

[69] A felperes fellebbezésében vitatta a perben kirendelt szakértő kompetenciáját. Arra hivatkozott, hogy a szakértő az elsőfokú eljárásban nem tudta megjelölni milyen üzemi műszaki előírást (ÚME) kell alkalmazni. Felperes állításával ellentétben a perben kirendelt szakértő ismerte a vonatkozó előírásokat, melyekkel kapcsolatos álláspontja egyértelmű volt abban a vonatkozásban, hogy a felperes által hivatkozott e-Út 06-03.21 ÚME közvetlenül nem alkalmazható a perbeli esetben, és nincsen olyan más ÚME, amely kötelező előírásokat tartalmaz a perbeli szerződéshez kapcsolódó alperesi teljesítésre nézve. Megjegyzendő, hogy erre figyelemmel annak sincs jelentősége, hogy a perben kirendelt szakértő az e-Út 06-03.21-ben meghatározott szabványos mérőlécezt használta-e a helyszíni szemlén vagy sem, mivel az csupán csak viszonyítási alapként használható fel a műszaki követelmények

meghatározásakor, illetve az alperesi teljesítés vizsgálata során, tekintve, hogy a felek szerződésükben annak alkalmazását nem írták elő.

[70] A felperes fellebbezésében arra hivatkozott, hogy az alperesek által végzett munkákat követő helyreállítás rendeltetésszerű használatra nem alkalmas útszerkezetet eredményezett. E körben helyesen utalt az I. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmében arra, hogy az alpereseknek nem új út elkészítését, nem is egy korábban megépített út felújítását kellett elvégezniük, hanem a csatornaépítéssel érintett útszerkezeteket kellett a munkavégzés előtti állapotnak megfelelően helyreállítani. A felperes fellebbezésében az általa hivatkozott ütügyi műszaki előírásokat, mint egyértelműen, közvetlenül kötelező és a felek jogviszonyát kifejezetten szabályozó dokumentumokat jelölte meg anélkül, hogy ezt bármilyen jogi érveléssel alátámasztotta volna. Ezzel szemben helyesen hivatkozott fellebbezési ellenkérelmében az I. rendű alperes arra, hogy az ütügyi műszaki leírások nem minősülnek szabványnak, figyelemmel a nemzeti szabványosításról szóló 1995. évi XXVIII. tv. 5. és 6. §-ára. A felperes által elsőfokú eljárásban 55. sorszám alatt csatolt ÚME bevezetése (3. oldal 6. bekezdés) kifejezetten rögzíti, hogy az ütügyi műszaki előírás alkalmazása a helyi közutak, továbbá a közforgalom elől elzárt magánutak tekintetében nem kötelező, csak ajánlott és indokolt. Ezt az elsőfokú eljárásban kirendelt szakértő is így értékelte és az abban foglaltakat, mint viszonyítási alapot fogadta el. Ez tehát nem jelenti a teljes figyelmen kívül hagyást a szakértő részéről, hanem éppen az előírásban foglaltak szerinti differenciált alkalmazást mutat. A felperes fellebbezésében hivatkozik az ÚME 4. és 5. mellékletében meghatározott minőségi osztályozásra, ugyanakkor a műszaki leírás 5. oldalának 2.3. pontjában található „helyreállítás” meghatározása nem azonos a perbeli csatorna bekötések helyreállítási munkálataival, mivel a definíció 2. mondata szerint „a helyreállítási munkák terjedelme meghaladja a karbantartási munkákét és legalább egy forgalmi sávot érintenek”. Erre figyelemmel alaptalanok a fellebbezésnek az ÚME helyreállítással kapcsolatos hivatkozásai, ilyen szintű úthelyreállítás a szerződés teljesítése körében nem követelhető meg az alperesektől.

[71] A felperes fellebbezésében előadta, nem csak a ÚME, hanem a felek szerződése is tartalmazza, hogy az aszfaltburkolatú útpályaszerkezetek ellenőrzése a Közlekedési, Hírközlési és Vízügyi Minisztérium Út.2-1.202 számú ütügyi műszaki előírása szerint történik. Álláspontja szerint az alperesek teljesítése a szerződésben hivatkozott előbbi előírásoknak sem felel meg. Az I. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmében helyesen mutatott rá arra, hogy a felperes által hivatkozott előbbi ÚME tervezési követelményeket határoz meg és annak nem tárgya a teljesítés megfelelősége ellenőrzési módszerének a meghatározása.

[72] A felperes kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság elutasította azon bizonyítási indítványát, amely akkreditált laborvizsgálat elrendelésére irányult. A korábban kifejtetteknek megfelelően ugyanakkor nincs jelentősége a hiba okai vizsgálatának, így az alperes által végzett helyreállítási munkák során végzett tömörítés minőségi vizsgálatának, mert a munkák elvégzése óta eltelt időben egyéb környezeti hatások miatt az alperesi munkavégzés minősége már kéteget kizáróan nem állapítható meg sem a teljesítés, sem a javítások időpontjára nézve, figyelemmel arra, hogy a már kifejtetteknek megfelelően a fellebbezés tárgya az alperes által már javított munkák, útburkolati javítások minőségének a felülvizsgálata. A javítással kapcsolatban azonban a felperes konkrétan nem jelölte meg, hogy a szakértői véleményben szakszerűnek minősített egyes alperesi hibajavításokat milyen konkrét okok miatt nem fogadja el, illetőleg a szakértő vizsgálatát és minősítését miért vitatja.

[73] A felperes fellebbezéséhez csatolta a mérnöki iroda neve Kft. vizsgálati anyagát, e körben azonban saját maga is kitért fellebbezésében arra (9. oldal 4. bekezdés, első mondat), hogy a szakcég által a vizsgálatokhoz használt a RST mérőautó nem a szennyvízcsatornák helyreállítása megfelelőségének ellenőrzésére került kifejlesztésre, hanem az útburkolatok minőségének forgalmi sávonkénti ellenőrzésére. Azt is megjegyezte felperes a fellebbezésében, hogy a nyomvályú-értékek földút és murvás típusú burkolaton bár mérhetők, ugyanakkor jelen esetben ezek az értékek nem értelmezhetők (ugyanott, 5. bekezdés).

[74] A felperes arra hivatkozott, hogy a mérnöki iroda neve Kft. mérőautója által készített fényképfelvételek összevetve a szakértő 1 neve igazságügyi szakértő által készített felvételekkel, megállapítható konkrét adott útszakasz helyreállítása, illetőleg esetleges későbbi javításának a minősége, valamint, hogy az nem megfelelően történt az alperesek részéről (10. oldal 1. bekezdés). Azt is kifogásolta, hogy a szakértői vizsgálat nem volt alkalmas a hibák okának és a javítások minőségének a megállapítására, mivel csak a felületek cseréjére került sor (ugyanott, 4. bekezdés). Valójában az 53. sorszámú szakértői vélemény 3. számú mellékletében az egyes javításoknál a szakértő megjelölte a hibát és a javítást is, amely nem minden esetben kizárólag az útburkolatot érintette.

[75] A felperes fellebbezéséhez csatolt új vizsgálati anyaggal, mint állításainak alátámasztására szánt bizonyítékkal kapcsolatban eljárásjogi aggály is felmerült.

[76] A Pp. 235. § (1) bekezdés 2. fordulata szerint a fellebbezésben új tény állítására, illetve új bizonyíték előadására akkor kerülhet sor, ha az új tény, vagy új bizonyíték az elsőfokú határozat meghozatalát követően jutott a fellebbező fél tudomására, feltéve, hogy az – elbírálása esetén – reá kedvezőbb határozatot eredményezhetett volna.

[77] Az 1999. évi CX. törvény, igazodva számos mintaadónak tekintendő külföldi polgári perrendtartás hasonló szabályához, főszabály szerint novációs tilalmat vezetett be a másodfokú eljárásban, csakúgy, mint a jelen perben még nem alkalmazandó, de jelenleg már hatályos 2016. évi CXXX. tv. (új Pp.) is. A jogalkotó jelentősen leszűkítette a fellebbezés tartalmát, azzal, hogy előírta, a fellebbezésben új tény állítására, illetve új bizonyíték előadására csak akkor kerülhet sor, ha

- az új tény vagy az új bizonyíték az elsőfokú határozat meghozatalát követően jutott a fellebbező fél tudomására, feltéve, hogy az az elbírálása esetén reá kedvezőbb határozatot eredményezhetett volna; továbbá ha

- az új ténynek vagy bizonyítéknak az elsőfokú határozat jogszabálysértő voltának az alátámasztására kell irányulnia.

[78] A törvény idézett rendelkezésének két fordulata – a fellebbezésben kérhető és ezen keresztül a másodfokú eljárásban lefolytatható bizonyítás feltételeként – lényegében két követelményrendszert állapít meg. E követelményrendszerek egymáshoz való viszonyát a kogencia jellemzi, azaz csak valamennyiük együttes teljesülése nyitja meg a másodfokú bíróság előtti bizonyítás lehetőségét.

[79] Az idézett szabályozás összhangban áll az elsőfokú eljárás azon rendelkezésével, mely szerint a fél köteles tényállításait, nyilatkozatait, bizonyítékait – a per állása szerint – a gondos és az eljárást segítő pervitelnek megfelelően időben előadni, előterjeszteni [Pp. 141. § (2) bekezdés].

[80] A bizonyítás megengedhetőségének első követelmény-körében a félnek elegendő valószínűsítienie, hogy az új tényről, bizonyítékról mikor szerzett tudomást, illetve elegendő annak a feltételezhetősége, hogy annak előadása, benyújtása számára kedvezőbb határozatot eredményezett volna.

[81] A fellebbezésnek az új tényre, vagy bizonyítékra irányuló előadását a másodfokú bíróság megvizsgálja és értékeli. Amennyiben úgy foglал állást, hogy az új tényre, bizonyítékra hivatkozásnak a törvényben előírt feltételei nem állnak fenn, azokat az elsőfokú ítélet felülbírálata során figyelmen kívül hagyja. Abban az esetben, ha azt állapítja meg, hogy az a törvény vizsgált rendelkezése által meghatározott követelményeknek az megfelel, vizsgálja annak, mint bizonyítéknak a relevanciáját. A Pp. 235. § (1) bekezdésében írt feltételeknek megfelelő bizonyítási indítvány is csak akkor teljesíthető, ha az releváns tényre vonatkozik. Amennyiben ez is megállapítható, akkor a másodfokú bíróság befogadja ítélezése alapjául a pótlólag benyújtott bizonyítékot, vagy dönt a szükséges bizonyítás lefolytatása, vagy annak érdekében az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése felől (CD Complex jogtár-kommentár).

A felperes fellebbezéséhez kapcsolódóan az elsőfokú eljárás lezárását követően adott megbízása alapján készített útalaptömörtség vizsgálat anyagát, mint új bizonyítékot kívánta állításainak alátámasztása érdekében a másodfokú eljárásban benyújtani. Arra nézve azonban érdemi magyarázatot – még valószínűsítés szintjén – sem adott, hogy ez a bizonyíték az elsőfokú eljárásban miért nem volt beszerezhető és a bíróság részére benyújtható. A felperes ezen perbeli eljárásával kapcsolatban az ítéltábla szükségesnek tartja hangsúlyozni, hogy a Pp. 141. § (2) bekezdése értelmében a fél köteles a tényállításait, nyilatkozatait, bizonyítékait – a per állása szerint – a gondos és az eljárást elősegítő pervitelnek megfelelő időben előadni, illetve előterjeszteni. A Pp. 141. § (6) bekezdése akként rendelkezik, ha a felek valamelyike tényállításainak, nyilatkozatainak előadásának, bizonyítékainak előterjesztésével – (2) bekezdésben előírt kötelezettség ellenére – alapos ok nélkül késlekedik és e kötelezettségének felhívás ellenére sem tesz eleget, a bíróság a fél előadása előterjesztésének bevétele nélkül határozhat.

[82] A perek ésszerű időn belül történő befejezése, továbbá a peres eljárás indokolatlan, rosszhiszemű elhúzása érdekében a jelen ügyre irányadó 1952. évi III. törvény (Pp.) 2009-es módosításának határozott célja szerint a perekben a bíróság feladata nem a felek saját érdekeinek érvényesítése, a felek helyett, és esetlegesen akarataik, de legalábbis hanyagságuk ellenében, hanem a felek egyéni érdekérvényesítési lehetőségének biztosítása egy hatékony, semleges perrendben. A Pp. 3. §-a egyértelművé tette, hogy a felek rendelkezési joga a per alakulását, sorsát tekintve meghatározó jelentőségű. A rendelkezési jog alapján a felek azok, akik jogosultak és egyben saját érdekeik szerint kötelesek is arra, hogy az ügy eldöntéséhez szükséges bizonyítékaikat rendelkezésre bocsássák, bizonyítási indítványukat előterjesszék és viseljék annak következményeit, ha ennek a kötelezettségüknek nem a törvényben előírt módon vagy sikertelenül tesznek eleget. A

bíróság feladata ebben a körben a jóhiszemű joggyakorlás követelményének biztosításán túl, a bizonyítási teherrel összefüggő kötelező előzetes tájékoztatásra korlátozódik. A bíróság a bizonyítandó tény, illetve a bizonyító fél megnevezését, valamint a bizonyítás sikertelenségéhez kapcsolódó törvényi jogkövetkezmények ismertetését meghaladó tartalommal – így például az alkalmazandó anyagi jogi szabályról, annak értelmezéséről – nem is adhat tájékoztatást. A felelősen gondolkodó fél perbeli jogaival, igényével ugyan szabadon rendelkezik, az előterjesztett igény valamennyi releváns szempontot kimerítő érdemi elbírálására azonban csak és kizárólag akkor tarthat alappal igényt, ha az ahhoz szükséges elengedhetetlen perbeli cselekményeket önként, megfelelő időn belül megteszi, végső esetben ez irányú kötelezettségét a bíróság felhívására teljesíti (Szegedi Ítéltábla Pf.III.20.171/2006., Gf.I.30.222/2009., Gf.III.30.269/2018/6.).

[83] A felperes a fenti törvényi elvárások ellenére nem igazolta, hogy az általa fellebbezésben előterjesztett új bizonyíték az elsőfokú ítélet meghozatala előtt önhibáján kívül nem állt rendelkezésére, illetőleg, hogy a mérnöki iroda a vizsgálatot valamely külső akadályozó ok miatt korábban nem végeztethette el, ezért a felperes által fellebbezésben hivatkozott új bizonyíték figyelembevételére, érdemi elbírálására a másodfokú eljárásban nincs lehetőség.

[84] Az ítéltábla álláspontja szerint az elsőfokú bíróság az ítéltábla részítéletében előírt bizonyítási eljárásokat megfelelően lefolytatta, a kirendelt szakértő az ítéltábla részítéletében megadott előírásának megfelelően elvégezte a szükséges vizsgálatokat, szakvéleményében összefoglalta, rendszerezte és kellően differenciálta az alperesek által szakszerűen vagy nem megfelelően elvégzett javításokat, illetve a még fennálló, elvégzendő javításokat. Az elsőfokú bíróság ítéletében az utóbbiak elvégzésére helytállóan kötelezte az alpereseket.

[85] Az előbbiekre figyelemmel alaptalanok a felperes elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére és annak megváltoztatására irányuló fellebbezési kérelmei. Nem indokolt az eljárás megismétlése további bizonyítási eljárás lefolytatása miatt sem, a fellebbezésben előadottak nem ingatták meg a megismételt elsőfokú eljárásban lefolytatott szakértői vizsgálat megállapításait, annak bizonyító erejét. A per fő tárgya tekintetében hozott ítéleti rendelkezések közül a nem fellebbezett részt nem érintve, az ítéltábla a megfellebbezett kereset elutasítást a kifejtett indokolási kiegészítések mellett helyben hagyta [Pp. 253. § (2) bekezdés].

[86] A felperes fellebbezése csak annyiban alapos, hogy az elsőfokú bíróság nem megfelelően állapította meg a peres felek pernyertességének-pervesztességének arányát, ezért tévesen rendelkezett az elsőfokú perköltség viseléséről. Az ítéltábla a Gf.III.30.200/2020/9. számú részítélete [48] bekezdésében a jelen ügyben kifejtette, hogy a pertárgyérték meghatározása hibás teljesítésből eredő kijavítási kötelezettség elrendelése esetén a Pp. 24. § (1) bekezdés főszabálya alkalmazásával lehetséges. Amennyiben a meghatározott cselekmény, vagyis az elvégzendő javítási munkák anyagköltsége, és munkadíja összezszerúsítható, úgy ezek az összköltséget kell alapul vennie a bíróságnak pertárgyértékként. A perindításra az alperesek okot adtak, azon a nagy költségű javítások esetében is, melyekre csak a perindítás után került sor, azaz a perindításkor – mely időponthoz a perérték igazodik – azok még elvégzendő munkák voltak, ezért azok összegét nem lehet figyelmen kívül hagyni a pernyertesség meghatározása során. Az, hogy a rejtett hibák egy

részére csak a perindítás utáni vizsgálatok során derült fény, nem mentesíti alpereseket a hibás teljesítés jogkövetkezményei alól, a perindítás ezek esetében is alapos volt a per során elvégzett javítások ellenére. Ezt maga az I. rendű alperes sem vonta kétségbe fellebbezési ellenkérelmében. A felperes lényegében csak azon javítási munkák tekintetében minősül pervesztesnek, amelyeket a szakvélemény által megerősített módon az alperesek még a perindítás előtt szakszerűen elvégeztek, valamint azon keresetben megjelölt hibatételek vonatkozásában, amelyekre nézve a szakvélemény a javítást indokolatlannak tartotta. Az ezekkel kapcsolatos perindítás nem volt megalapozott.

[87] A felperes a pertárgyértéket 100 millió forintban jelölte meg, mivel álláspontja szerint ilyen mértékű az alperesek által hibásan elvégzett munkák kijavításának a költsége. Az igazságügyi szakértő 53. számú szakvéleményének 4. számú mellékletében az alperesek által a per során elvégzett kijavítás összegét 72 920 533 forintban, míg a ki nem javított munkák értékét 3 528 585 forintban határozta meg, melyek együttes összege 76 449 118 forint. Ezt összevetve a felperes által megjelölt pertárgyértékkel a felperes pernyertessége 76,45%, míg az alperesek pernyertessége 23,55%. Ennek megfelelően az alperesek arányos elsőfokú perköltség viselésének összege az alábbiak szerint határozható meg.

[88] A felperes a teljes eljárás során 2 160 063 forint szakértői díjat előlegezett, amelynek 76,45%-a 1 651 368 forint. A pernyert összeg alapulvételével a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet alapján megállapítva az ügyvédi munkadíjat, az áfával növelten az elsőfokú eljárásra 3 167 000 forint, továbbá a másodfokú bíróság által részítéletben megállapított 200 000 forintból (annak 76,45%-a), kerekítve 153 000 forint, így a felperest összesen 3 320 000 forint illeti meg.

[89] Az I-II. rendű alperesek relációjában a nyert perérték 23 550 882 forint, amely az ügyvédi munkadíj számításának az alapja, mivel százalékos arányban 23,55%-ban lettek pernyertesek.

[90] Az I. rendű alperes az alap elsőfokú eljárásban 400 000 forint szakértői díjat előlegezett, melynek 23,55%-a 94 000 forint. A 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) és b) pontja alapján megállapítva az ügyvédi munkadíjat, az áfával növelten az elsőfokú eljárásra 1 151 000 forint, míg a másodfokú bíróság által megállapított 336 000 forintból 79 000 forint, összesen 1 324 000 forint illeti meg az I. rendű alperest.

[91] A II. rendű alperes esetében szakértői díj előlegezésére nem került sor, a jogi képviselő tevékenységével felmerülő ügyvédi munkadíj az előbbiek szerint számítandó, így az az elsőfokú eljárásra bruttó 1 151 000 forint, míg a másodfokú bíróság által megállapított 200 000 forintból 49 000 forint, összesen 1 200 000 forint perköltség jár.

[92] A felperest megillető perköltséget szembe állítva az alpereseknek járó perköltség összegével, a különbözetként I. rendű alperest terhelő elsőfokú perköltség összege: 3 646 000 forint, a II. rendű alperest terhelő elsőfokú perköltség 3 770 000 forint, amelyek megfizetésére a rendelkező részben írtak szerint személyenként kötelezte az ítéltábla az I. és a II. rendű alpereseket.

[93] Az eljárás során feljegyzett elsőfokú eljárási illeték 1 500 000 forint, míg a fellebbezési eljárási illeték 2 500 000 forint volt, amelynek 76,45%-át, azaz 3 058 000 forintot az I-II. rendű alperesek kötelesek megfizetni az államnak külön felhívásra, míg a fennmaradó 942 000 forint a felperes személyes illetékmentessége folytán az állam terhén marad, az ügyben még alkalmazandó 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (1) és (2) bekezdése, valamint 14. §, továbbá 15. § (3) bekezdés alapján.

[94] Az előbbiekre figyelemmel az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintve, a megfellebbezett rendelkezését a perköltség megosztás tekintetében részben megváltoztatta, és a Pp. 81. § (1) bekezdésére figyelemmel az elsőfokú bíróságtól eltérően megállapított pernyertesség-pervesztességi arálynak megfelelően – a fentiek szerint – határozta meg az alpereseket terhelő elsőfokú perköltség mértékét.

[95] A felperes fellebbezésében pertárgyértékként 76 449 118 forintot jelölt meg. A pertárgy értéke helyesen a felperes által ismét kijavítani kért hibák szakértő szerinti költsége, mely 72 920 533 forint, valamint a felperest terhelő elsőfokú ítéletben megjelölt perköltség összege, 5 718 734 forint, összesen 78 639 267 forint. Tekintettel arra, hogy csak az elsőfokú perköltség megváltoztatására irányuló fellebbezési kérelem volt alapos, ezért a másodfokú eljárásban a Pp. 81. § (1) bekezdésére figyelemmel a felperes pernyertességének aránya mindössze 8,6%.

[96] Az ítéltábla a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) és b) pontja, valamint az (5) bekezdése alapján megállapította feleket megillető ügyvédi munkadíjakat és a másodfokú pernyertesség-pervesztesség eltérő arányát figyelembe véve a rendelkező részben foglaltak szerint kötelezte a felperest a másodfokú perköltség fizetése alperesek irányában.

[97] A feljegyzett 2 500 000 forint fellebbezési eljárási illetékből az I. és II. rendű alperesek egyetemlegesen kötelesek megfizetni az államnak – külön felhívásra – 215 000 forintot, míg a felperesre eső rész (2 285 000 forint) a személyes illetékmentességére figyelemmel az állam terhén marad.

...

Szeged, 2022. október 20.

Dr Hámori Attila s.k.
tanácselnök

Dr. Dobler László s.k.
előadó bíró

Dr. Tolna András s.k.
bíró

...

Szegedi Ítéltábla

Az ügy száma:

Gf.III.30.120/2022/9.

A felperes:

felperes neve (felperes székhelye.)

A felperes meghatalmazott jogi képviselője:

Dr. Ollé György ügyvéd (ügyvéd címe)

Az alperesek:

I. rendű alperes: I. r. alperes neve Kft. (I. r. alperes székhelye)

II. rendű alperes: II. r. alperes neve Kft. (II. r. alperes székhelye)

Az I. rendű alperes meghatalmazott jogi képviselője:

Dr. Répási Gábor ügyvéd (ügyvéd címe)

A II. rendű alperes meghatalmazott jogi képviselője:

Kolozsvári & Waldmann Ügyvédi Iroda (ügyintéző: Kolozsvári Renátó ügyvéd, ügyvédi iroda címe)

A per tárgya:

Szavatossági igényérvényesítés

Az elsőfokú bíróság neve és megfellebbezett határozatának a száma:

Szegedi Törvényszék 7.G.40.088/2020/59.

A fellebbező fél és a fellebbezés sorszáma:

A felperes, 7.G.40.088/2020/64.

Kijavítás iránti kérelmet előterjesztő fél és a kijavítani kért határozat száma:

I.r. alperes, Gf.III.30.120/2022/8.

KIJAVÍTÓ VÉGZÉS

Az ítéltábla a Gf.III.30.120/2022/6. számú ítélete rendelkező részének 2. bekezdését az alábbi átszövegezéssel **k i j a v í t j a** :

„Kötelezi az I. és II. rendű alperest, hogy 15 nap alatt egyetemlegesen fizessen meg a felperesnek 2 447 368 (kettőmillió-négyszáznegyvenhétezer-háromszázhatvannyolc) forint elsőfokú perköltséget.”

Az ítéltábla a Gf.III.30.120/2022/6. számú ítélete indokolásának [88] bekezdésében a felperest összesen megillető perköltség összeget 4 971 368 forintra **k i j a v í t j a** , továbbá a [92] bekezdést az alábbi átszövegezéssel **k i j a v í t j a** :

[92] „A felperest megillető perköltséget szembe állítva az alpereseknek járó perköltségek összegével, a különbözetként az alpereseket terhelő elsőfokú perköltség összege: 4 971 368 forint – 1 324 000 forint – 1 200 000 forint = 2 447 368 forint, amely megfizetésére a rendelkező részben írtak szerint egyetemlegesen kötelezte az ítéltábla az I. és a II. rendű alpereseket.”

A végzés ellen a kézbesítéstől számított 15 napon belül fellebbezésnek van helye, melyet elektronikus úton a Szegedi Ítéltáblánál kell előterjeszteni a Kúriához címezve.

INDOKOLÁS

[1] Az ítéltábla a Gf.III.30.120/2022/6. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintve, megfellebbezett rendelkezéseit részben, a perköltségre vonatkozóan megváltoztatta. Mellőzte a felperes perköltségviselésre kötelezését és az I. rendű alperest 3 646 000 forint, továbbá a II. rendű alperest külön 3 770 000 forint elsőfokú perköltség megfizetésére kötelezte.

[2] Az ítélet ezen rendelkezésére vonatkozóan az I. rendű alperes terjesztett elő kijavítási kérelmet, melyben felhívta a figyelmet azon számszaki hibára, hogy az ítélet indokolásában levezetett perköltség megosztási számításból adódóan a két alperesnek együttesen jóval jelentősebb összegű perköltséget kell fizetnie, mint amennyit az indokolás a részleges pernyertességhez igazodóan meghatározott.

[3] A kijavítás iránti kérelem alapos.

[4] A Pp. 224. § (1) bekezdése értelmében bíróság névcsere, hibás névírás, szám- vagy számítási hiba vagy más hasonló elírás esetén a határozat kijavítását végzéssel bármikor hivatalból is elrendelheti.

[5] Az I. rendű alperes helytállóan mutatott rá a kijavítás iránti kérelmében, hogy a másodfokú ítélet az elsőfokú perköltség vonatkozásában számítási hibát tartalmaz, nem igazodik a részleges pernyertesség arányához.

[6] Az ítéltábla ennek megfelelően kijavította a számítási hibán alapuló felperesnek járó elsőfokú perköltség összegét. Emellett az alperesek perköltség fizetésre kötelezésének módja is kijavításra szorult, tekintettel arra, hogy a felek közötti szerződés részévé vált „FIDIC 1999 megjelölésű, építési munkák szerződéses feltételei a megrendelő által megtervezett magas- és mélyépítési munkákhoz” című szabálykönyv „Általános Feltételek” megjelölésű részének 1.14.a. pontja alapján az alperesek egyetemlegesen marasztalandók nemcsak a főkötelezettség teljesítését illetően (elsőfokú ítélet első bekezdés), valamint az illetékfizetésekre (másodfokú ítélet harmadik és hetedik bekezdés), hanem a perköltségre nézve is, amely a rendelkező részből a téves számításhoz kapcsolódó elírás folytán kimaradt.

[7] A kijavítás a másodfokú határozat rendelkező részét is érinti, ezért ellene a Pp. 224. § (4) bekezdése alapján fellebbezésnek van helye.

Szeged, 2022. november 22.

Dr. Hámori Attila s.k.

a tanács elnöke

Dr. Dobler László s.k.

előadó bíró

Dr. Tolna András s.k.

táblabíró

A kiadmány hitelül:

Lengyel Krisztina, tisztviselő

V É G Z É S

A kijavító végzés 2022. december 14. napján jogerős.

Szeged, 2022. december 14.

Dr. Hámori Attila s.k.
hitelül:

A kiadmány

a tanács elnöke
tisztségviselő

Lengyel Krisztina,